

LAKIALOITE 20/2013 vp

Laki rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Lakialoitteessa esitetään, että lapsiin kohdistuvien törkeiden seksuaalisten hyväksikäyttörikosten vähimmäisrangaistus korotetaan vähintään kahdeksi vuodeksi vankeutta eli samansuuriseksi kuin törkeissä raiskausrikoksissa. Aloit-

teen tarkoituksena on lapsen aseman parantaminen asianmukaisemmalla rangaistuskäytännöllä sekä rangaistuskäytännön yhdenmukaistaminen törkeissä lapsiin kohdistuvissa seksuaalisissa hyväksikäyttörikoksissa.

PERUSTELUT

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan rangaistus törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä on vankeutta vähintään vuosi ja enintään kymmenen vuotta. Suomalaisessa oikeuskäytännössä siitä voidaan kuitenkin tuomita vähimmäisrangaistuksen mukaan, jolloin vankeustuomio on ehdollinen. Esimerkiksi helmikuussa 2013 uutisoitiin käräjäoikeustuomiosta, jossa lukuisista lapsiin kohdistuneista seksuaalirikoksista annettiin tuomioksi vuosi ja kahdeksan kuukautta ehdollista vankeutta ja sakkoja. Käräjäoikeus totesi oululaismiehen syyllistyneen törkeään lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön sekä kolmeen muuhun lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön. Teko oli kaikilla mittareilla mitattuna erittäin vakava, mutta tuomio ei ollut ankara.

Viime vuosien aikana vastaavat tapaukset ovat useita kertoja nostaneet julkiseen keskusteluun kysymykset lastensuojelun parantamisesta ja lapsiin kohdistuvien seksuaalirikosten ran-

gaistusten saattamisesta vastaamaan tekojen haitallisuutta ja vakavuutta. Keskusteluun osallistuneista oikeusasiantuntijoista esimerkiksi KKO:n presidentti Pauliine Koskelo on arvioinut rangaistuskäytännön vaihtelevan erityisesti ehdollisen ja ehdottoman vankeuden välisessä rajanvedossa. Rikos- ja prosessioikeuden professori Matti Tolvanen Itä-Suomen yliopistosta on pitänyt ongelmana sitä, että törkeästä seksuaalirikoksesta voidaan antaa ehdollinen vankeusrangaistus. Eduskunnassa asiaan on kiinnittänyt huomiota kansanedustaja Kari Tolvanen lakialoitteella (LA 33/2011 vp).

Rikoslakimme mukaan törkeästä raiskauksesta vähimmäisrangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta. Kun törkeä seksuaalinen hyväksikäyttö kohdistuu lapseen, vähimmäisrangaistus on lievempi, vaikka rikoksen kohteina lapset ovat monin verroin aikuisia puolustuskyvyttömpiä. Lapset luottavat aikuisiin eivätkä kykene kertomaan uhriksi joutumisestaan varsinkaan

perheen sisäisissä tapauksissa, joissa hyväksikäyttö on voinut olla pitkään jatkuvaa. Lapsen törkeään seksuaaliseen hyväksikäyttöön syyllisyyneellä on monesti useampia uhreja. Rikos myös uusitaan usein. Rikoksen uhriksi joutuminen jättää tyypillisesti lapsen pysyvät, vaikeasti parantuvat jäljet, joiden kanssa on tultava toimeen koko loppuelämän ajan. Tällaisissa rikoksissa vankien määrän ja kustannusten kasvu ei voi olla peruste rangaistuksen säilyttämiselle nykyisellä tasolla. Koska lapsiin kohdistuvia seksuaalirikoksia voidaan lähes poikkeuksetta pitää erityisen julmina, sen tulisi näkyä sekä ri-

kosten rangaistusasteikon määrittelyssä että oikeuskäytännössä. Vähimmäisrangaistuksen korottaminen törkeästä lapsen seksuaalisesta hyväksikäytöstä kahteen vuoteen yhdenmukaistaisi rangaistuskäytäntöä törkeissä tapauksissa ja antaisi asianmukaisen viestin rikoksen todellisesta vakavuudesta, kun siitä ei enää voisi tuomita ehdollista vankeusrangaistusta.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

rikoslain 20 luvun 7 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rikoslain (39/1889) 20 luvun 7 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on laissa 540/2011, seuraavasti:

20 luku

Seksuaalirikoksista

7 §

Törkeä lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö

Jos

1) tekijä on sukupuoliyhteydessä kuuttatoista vuotta nuoremman lapsen tai 6 §:n 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa kuusitoista mutta ei kahdeksantoista vuotta täyttäneen lapsen kanssa taikka

2) lapsen seksuaalisessa hyväksikäytössä

a) kohteena on lapsi, jolle rikos lapsen iän tai kehitystason vuoksi on omiaan aiheuttamaan erityistä vahinkoa,

b) rikos tehdään erityisen nöyryyttävällä tavalla tai

c) rikos on omiaan aiheuttamaan erityistä vahinkoa lapselle hänen tekijää kohtaan tuntemansa erityisen luottamuksen tai muuten tekijästä erityisen riippuvaisen aseman vuoksi,

ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentekijä on tuomittava vankeuteen vähintään kahdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

Helsingissä 26 päivänä huhtikuuta 2013

Arja Juvonen /ps
Kari Tolvanen /kok
Anne Louhelainen /ps
Tom Packalén /ps
Jussi Halla-aho /ps
Jussi Niinistö /ps
Vesa-Matti Saarakkala /ps
Ville Vähämäki /ps
Johanna Jurva /ps
Hanna Mäntylä /ps
Ari Jalonen /ps
Kimmo Kivelä /ps
Pauli Kiuru /kok
Mika Niikko /ps
Ismo Soukola /ps
Kaj Turunen /ps
Reijo Hongisto /ps
Pirkko Mattila /ps
Teuvo Hakkarainen /ps
Lea Mäkipää /ps
Jari Lindström /ps
Juha Väättäin /ps
Juho Eerola /ps
Kauko Tuupainen /ps
Arto Satonen /kok
Martti Mölsä /ps
Osmo Kokko /ps
Maria Lohela /ps
Satu Haapanen /vihr
Jukka Kärrä /sd
James Hirvisaari /ps
Pauliina Viitamies /sd
Jani Toivola /vihr
Markus Mustajärvi /vr
Jyrki Yrttiaho /vr
Mikko Alatalo /kesk
Kimmo Tiilikainen /kesk
Aila Paloniemi /kesk
Riitta Myller /sd
Pentti Kettunen /ps
Pietari Jääskeläinen /ps
Lauri Heikkilä /ps
Ritva Elomaa /ps
Timo Soini /ps
Laila Koskela /ps

Pertti Virtanen /ps
Pia Kauma /kok
Ilkka Kanerva /kok
Raija Vahasalo /kok
Maria Tolppanen /ps
Anssi Joutsenlahti /ps
Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
Eero Suutari /kok
Saara Karhu /sd
Mikael Jungner /sd
Ben Zyskowitz /kok
Merja Kuusisto /sd
Outi Alanko-Kahiluoto /vihr
Hanna Tainio /sd
Mikko Savola /kesk
Elsi Katainen /kesk
Seppo Kääriäinen /kesk
Anu Vehviläinen /kesk
Mari Kiviniemi /kesk
Leena Harkimo /kok
Harri Jaskari /kok
Tapani Mäkinen /kok
Kalle Jokinen /kok
Thomas Blomqvist /r
Tuomo Puumala /kesk
Mirja Vehkaperä /kesk
Raimo Piirainen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Lars Erik Gästgivers /r
Sauli Ahvenjärvi /kd
Sari Palm /kd
Pentti Oinonen /ps
Heikki Autto /kok
Tapani Tölli /kesk
Eero Reijonen /kesk
Juha Rehula /kesk
Simo Rundgren /kesk
Sari Sarkomaa /kok
Anne Kalmari /kesk
Timo V. Korhonen /kesk
Anne Holmlund /kok
Jouko Skinnari /sd
Jouko Jääskeläinen /kd
Sofia Vikman /kok
Markku Mäntymaa /kok

LA 20/2013 vp — Arja Juvonen /ps ym.

Jaana Pelkonen /kok
Aino-Kaisa Pekonen /vas
Oras Tynkkynen /vihr
Suna Kymäläinen /sd
Mika Kari /sd
Pekka Haavisto /vihr
Mats Nylund /r
Pertti Hemmilä /kok
Eila Tiainen /vas
Tuula Väättäinen /sd
Annika Saarikko /kesk
Maarit Feldt-Ranta /sd
Rakel Hiltunen /sd
Silvia Modig /vas
Matti Saarinen /sd
Sirkka-Liisa Anttila /kesk
Antti Kaikkonen /kesk
Markku Rossi /kesk
Olli Immonen /ps
Eeva-Johanna Eloranta /sd

Simo Rundgren /kesk
Lasse Hautala /kesk
Ari Torniainen /kesk
Katri Komi /kesk
Arto Pirttilahti /kesk
Jari Leppä /kesk
Kari Rajamäki /sd
Juha Sipilä /kesk
Päivi Lipponen /sd
Inkeri Kerola /kesk
Eero Lehti /kok
Outi Mäkelä /kok
Katja Taimela /sd
Eeva-Maria Maijala /kesk
Pertti Salolainen /kok
Kristiina Salonen /sd
Sinuhe Wallinheimo /kok
Pirkko Ruohonen-Lerner /ps
Anu Urpalainen /kok
Stefan Wallin /r